

Slopad straffrabatt för unga myndiga

Sammanfattning

Herrljunga kommun har fått möjlighet att yttra sig avseende slopad straffrabatt för unga myndiga, SOU 2018:85. Utredningen har haft i uppdrag att överväga och förslå ändringar beträffande den straffrättsliga särbehandlingen av lagöverträdare i åldersgruppen 18-20 år i syfte att åstadkomma att påföljdsbestämningen för den åldersgruppen ska motsvara den som gäller för andra myndiga lagöverträdare.

I frågan om straffmätning har uppdraget varit att

- Överväga och föreslå hur en ordning bör utformas som innebär att lagöverträdare i åldersgruppen 18-20 år behandlas som andra myndiga lagöverträdare vid straffmätningen.
- Analysera konsekvenserna av en sådan ordning för lagöverträdare i åldersgruppen 15-17 år och mot den bakgrunden överväga olika modeller för hur straffmätningen för lagöverträdare i åldersgruppen 15-17 år skulle kunna ske samt bedöma behovet av följdändringar, och
- Lämna de författningsförslag som behövs.

I frågan om påföljdsval har vårt uppdrag varit att

- Överväga och föreslå hur en ordning bör utformas som innebär att lagöverträdare i åldersgruppen 18-20 år behandlas som andra myndiga lagöverträdare vid påföljdsval och i processuellt hänseende, och
- Lämna de författningsförslag som behövs.

Herrljunga kommun ställer sig bakom alternativ ett i utredningens förslag:

Alternativ 1 innebär att nuvarande reglering ska fortsätta att gälla och fortsätta att tillämpas på samma sätt som i dag beträffande lagöverträdare i åldern 15–17 år. Det innebär i sin tur att det tillkommer en tröskeffekt vid 18 års ålder i och med att den s.k. ungdomsreduktionen för 18-åriga lagöverträdare ska upphöra.

Herrljunga kommun tackar för möjligheten att inlämna remissvar.

Beslutsunderlag

Remiss Slopad straffrabatt för unga myndiga, SOU 2018:85

Förslag till beslut

Remissvaret antas.

Magnus Stenmark
Socialchef

Bakgrund

Socialförvaltningen har läst statens offentliga utredningar SOU 2018:85 slopad straffrabatt för unga myndiga. I utredningen lägger man fram förslag kategoriserat utifrån ålder 15-17 år samt ålder 18-20 år. Utredningen har haft i uppdrag att överväga om den straffrättsliga och straffprocessuella särbehandlingen av lagöverträdare i åldern 18-20 år ska upphöra, utan att överväga och föreslå hur ett avskaffande av särbehandlingen ska genomföras beträffande denna åldersgrupp. I frågan om lagöverträdare i åldern 15-17 år har uppdraget formulerats mer öppet. Avseende den åldersgruppen har uppgiften varit att presentera och överväga olika modeller. Utredningen har som bakgrund till sina överväganden undersökt hur olika påföljder har tillämpats i frågan om unga lagöverträdare under de senaste åren, hur det psykologiska och neurologiska forskningsläget av relevans för frågor om påföljd för unga ser ut och hur ungdomsbrottsligheten har utvecklats under senare tid.

Av den psykologiska forskningen som finns på området framgår att människor uppnår social och emotionell mognad först i 19-21 års ålder och att förmågan till självkontroll är fullt utvecklad först mellan 23-25 års ålder. Den neurologiska forskningen – som ger stöd åt de psykologiska forskningsresultaten – talar för att hjärnan är fullt utvecklad först i 25-årsåldern.

När det kommer till ungdomsbrottslighetens utveckling talar tillgänglig statistik för att ungdomsbrottsligheten minskar och att den trenden i huvudsak gäller även när enskilda allvarliga brottstyper eller klasser a brottstyper studeras. Mot denna bakgrund drar utredarna slutsatsen att det inte finns några empiriska, eller erfarenhetsbaserat, stöd för skärpta påföljder för unga lagöverträdare.

När det gäller *lagöverträdare i åldern 18–20 år* föreslår utredningen att den s.k. ungdomsreduktionen, som regleras i 29 kap. 7 § brottsbalken och som i dag gäller för lagöverträdare under 21 år, framöver ska gälla för den som har begått brott innan han eller hon har fyllt 18 år. Som en följd av detta föreslås att bestämmelsen i 26 kap. 3 § andra stycket brottsbalken – som handlar om att straffskalan i vissa fall kan utvidgas uppåt på grund av återfall i förhållande till brott som den tilltalade begått från och med 21 års ålder – ska ändras så att återfall i förhållande till brott som begåtts från och med 18 års ålder kan beaktas. Ytterligare en följdändring föreslås i 35 kap. 2 § andra stycket brottsbalken, så att bortfallande av påföljd (preskription) för mord och de övriga allvarliga brottstyper som räknas upp i samma paragraf ska ske endast om lagöverträdaren var under 18 år vid tidpunkten för brottet.

I fråga om *lagöverträdare i åldern 15–17 år* diskuterar utredningen fyra olika modeller:

1. Alternativ 1 innebär att nuvarande reglering ska fortsätta att gälla och fortsätta att tillämpas på samma sätt som i dag beträffande lagöverträdare i åldern 15–17 år. Det innebär i sin tur att det tillkommer en tröskeeffekt vid 18 års ålder i och med att den s.k. ungdomsreduktionen för 18-åriga lagöverträdare ska upphöra.
2. Alternativ 2 innebär att den nuvarande s.k. ungdomsreduktionen

för 15-åriga lagöverträdare ska fortsätta att gälla men att den s.k. reduktionen ska avta i snabbare takt än i dag – och alltså vara mindre än i dag för lagöverträdare som är äldre än 15 år men yngre än 18 år – för att gå mot noll vid 18 års ålder. En tröskeeffekt – såvitt avser straffmätning – skulle på det sättet kunna undvikas. Samtidigt kräver modellen strängare påföljder för 15–17-åriga lagöverträdare utan att det finns några andra skäl för det än att tröskeeffekten motverkas.

3. Alternativ 3 innebär att 15–17-åriga lagöverträdare skulle ta över den plats i systemet som 18–20-åriga lagöverträdare har i dag. alternativ 3 skulle alltså kunna eliminera tröskeeffekten vid 18 års ålder. Samtidigt skulle tröskeln vid 15 års ålder (den s.k. straffmyndighetsåldern) bli större än i dag och liksom alternativ 2 kräver alternativ 3 strängare påföljder för 15–17-åriga lagöverträdare utan att det finns andra skäl för det än att tröskeeffekten motverkas.

4. Alternativ 4 innebär att en viss tröskeeffekt tillåts vid 18 års ålder. Det medför att den s.k. reduktionen i åldersspannet 15–17 år inte behöver avta lika hastigt som med alternativ 2. Alternativ 4 framstår alltså som ett slags kompromiss. Samtidigt kan konstateras att även denna modell kräver skärpta påföljder för 15–17-åriga lagöverträdare utan att det finns andra skäl för det än att tröskeeffekten motverkas.

-